

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського”
Фізико-технічний інститут

Лабораторна робота № 1

**«Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого
тексту»**

Виконав:

Студент 3 курсу,

Групи ФБ-04

Швидкий Максим

Мета роботи

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Порядок виконання роботи

0. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму.
1. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку $1H$ та $2H$ за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення $1H$ та $2H$ на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Також одержати значення $1H$ та $2H$ на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
2. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення $10(H)$, $20(H)$, $30(H)$.
3. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Хід роботи

Зчитав текст, відсіяв усе що не належить алфавіту, те що отримав – записав у файл, також записав у файл текст без пробілів. Далі знайшов частоту, ентропію для кожної моно та біграми. Потім порахував загальну ентропію та надлишковість. Результати записав у txt файли.

Результати

Монограми:

Ентропія з пробілами: 4.411377794286419

Ентропія без пробілів: 4.4765458333728185

Надлишковість з пробілами: 0.10956742165472799

Надлишковість без пробілів: 0.09641331249079155

Біграми без перетину:

Ентропія з пробілами: 4.013315834081912

Ентропія без пробілів: 4.163563029343598

Надлишковість з пробілами: 0.1899158647250877

Надлишковість без пробілів: 0.15958860559999422

Біграми з перетином:

Ентропія з пробілами: 4.013418153632705

Ентропія без пробілів: 4.163289764393376

Надлишковість з пробілами: 0.18989521161722067

Надлишковість без пробілів: 0.15964376388059132

Монограми:

≡ mono_s.txt	≡ mono.txt
1 в : 0.0417504397021252	1 в : 0.03541366683307026
2 л : 0.0492908633810627	2 л : 0.04180962466851538
3 а : 0.07778730323967763	3 а : 0.06598094919303875
4 д : 0.029630990409901036	4 д : 0.025133675951602524
5 и : 0.06656766990192176	5 и : 0.05646420254684069
6 м : 0.036615195152900674	6 м : 0.03105783631080344
7 р : 0.04425767735219375	7 р : 0.037540362490513554
8 н : 0.06650473381436917	8 : 0.15177739238833404
9 б : 0.017256394816787948	9 н : 0.05641081873454394
10 о : 0.11239194554157354	10 б : 0.014637264209472308
11 к : 0.03686353755243257	11 о : 0.09533338912182186
12 т : 0.058232890739550056	12 к : 0.03126848594851492
13 е : 0.08468816019105355	13 т : 0.04939445443186639
14 с : 0.05095611823819778	14 е : 0.07183441207108993
15 я : 0.02265188859291918	15 с : 0.043222131485772496
16 з : 0.016426318851229294	16 я : 0.01921384400961486
17 п : 0.02674953818519539	17 з : 0.013933175009450377
18 ч : 0.015376817066906164	18 п : 0.022689563031854265
19 г : 0.017776893270601363	19 ч : 0.013042963869258715
20 х : 0.0090032624707007	20 г : 0.015078762765223765
21 у : 0.027395908814114012	21 х : 0.007636770769909998
22 ж : 0.009596902864102277	22 у : 0.02323782921219921
23 ф : 0.0020088518756655066	23 ж : 0.008140309972384699
24 ь : 0.01876345896737189	24 ф : 0.0017039535762825822
25 щ : 0.003915645230975442	25 ь : 0.015915590093118683
26 э : 0.0026637273812804264	26 щ : 0.003321338808300173
27 ш : 0.008356891841782078	27 э : 0.0022594337853162776
28 й : 0.015060435653803892	28 ш : 0.007088504589565052
29 ю : 0.006943381334857408	29 й : 0.012774602002037241
30 ы : 0.020532473320201805	30 ю : 0.00588953302149492
31 ц : 0.003983684244545822	31 ы : 0.017416108060378535
32	32 ц : 0.003379051037810167
	33

Біграми:
Перехресні:

≡ bigr_c_s.txt		≡ bigr_c.txt	
1	вл : 0.001110738785875757	1	вл : 0.0007820018381371619
2	ла : 0.007730946067083179	2	ла : 0.00651283449695784
3	ад : 0.0031212950567871584	3	ад : 0.0019636614422595526
4	ди : 0.0025820849570588047	4	ди : 0.0021266987258564147
5	им : 0.004657278400808305	5	им : 0.0031352213916458543
6	ми : 0.004951547635044914	6	ми : 0.003575277776575438
7	ир : 0.001573404865137941	7	ир : 0.0009738952781228493
8	рн : 0.0014628412800201396	8	р : 0.0008469281900120185
9	на : 0.012061636647235825	9	н : 0.012980941951513
10	аб : 0.0015546941045795437	10	на : 0.01020497970690802
11	бо : 0.0025735800658958966	11	аб : 0.000743046027012248
12	ок : 0.0038203971103781785	12	бо : 0.002172868576078535
13	ко : 0.011263877856155074	13	ок : 0.0023979465959113712
14	ов : 0.009625835818179034	14	ко : 0.009327752552687734
15	ло : 0.0076731128071754065	15	ов : 0.00655900434717996
16	ол : 0.008358607034905775	16	в : 0.006244472242541765
17	ли : 0.00845216083769776	17	л : 0.0035074658090616987
18	ит : 0.005895590554127679	18	ло : 0.00626034312855562
19	та : 0.00684643738614077	19	ол : 0.006716270399499057
20	аа : 0.0001888085838165529	20	ли : 0.006922591917679157
21	ба : 0.0009678566143389063	21	ит : 0.004324095034865451
22	би : 0.0011566651981554591	22	та : 0.005764017238667827
23	ик : 0.003653701243585186	23	а : 0.015585210065604472
24	вр : 0.0011141407423409203	24	а : 0.0017775392335516301
25	ре : 0.007145809555075123	25	б : 0.006273328398930591
26	ед : 0.004616454923226348	26	ба : 0.0008137436101648696
27	да : 0.004471871773456915	27	би : 0.0009623528155673193
28	ак : 0.005883683706499608	28	ик : 0.002139683996231386
29	кт : 0.0008930135721053178	29	р : 0.003882595842116426
30	то : 0.014356256282988346	30	ре : 0.006049693186917196
31	ор : 0.0073652357470781445	31	ед : 0.0030962655805209403
32	рс : 0.00043034749284313407	32	да : 0.00377294244783889
33	ск : 0.005337669693840928	33	ак : 0.004096131399393732
34	ка : 0.008549116596954908	34	кт : 0.0005439385479293543
35	ая : 0.0035669513537235262	35	то : 0.011893064855654292

Неперехресні:

≡ bigr.txt	≡ bigr_s.txt
1	вл : 0.0007473733721544264
2	ад : 0.001991071918094804
3	им : 0.0031510877312456898
4	ир : 0.0010243920738023991
5	н : 0.0132016725004112
6	аб : 0.0007560302065809255
7	ок : 0.0023719726328607664
8	ов : 0.0063772013608543714
9	л : 0.003471390605026158
10	ол : 0.0067061610690613395
11	ит : 0.004250505703411081
12	а : 0.015590958802124964
13	ба : 0.0008195136590419192
14	би : 0.0009724510672434042
15	ко : 0.009485004919967566
16	в : 0.006342574023148375
17	ре : 0.006025156760843407
18	да : 0.0037108963574926344
19	кт : 0.0005309525114919477
20	ор : 0.005563458924763452
21	ск : 0.00426781937226408
22	ая : 0.0026374488886067404
23	з : 0.004025428008322104
24	ам : 0.0030847186673091964
25	ет : 0.00446115534112256
26	ка : 0.007317910701867279
27	п : 0.015487076789006975
28	ри : 0.00446115534112256
29	ме : 0.00456792296571605
30	ча : 0.0019304740771093098
31	ни : 0.007127460344484298
32	я : 0.012627435816786756
33	бо : 0.002181522275477785
34	нд : 0.00031453165082946904
35	ар : 0.002507596372209253
1	вл : 0.0011804768854461148
2	ад : 0.0032182453418790335
3	им : 0.0045824275639651775
4	ир : 0.00156149536144025
5	на : 0.012168777577062688
6	бо : 0.0025684727622818926
7	ко : 0.011192417732327717
8	ол : 0.008433435732048756
9	ит : 0.00599083514487207
10	аа : 0.000163293632568915
11	ба : 0.0010035754501631236
12	би : 0.0010648105623764666
13	вр : 0.0011600651813750004
14	ед : 0.004565417810572583
15	ак : 0.0058003259068750024
16	то : 0.01412149726653263
17	рс : 0.0004082340814222875
18	ка : 0.00852869035104729
19	яз : 0.0007484291492741938
20	ам : 0.005031485053529694
21	ет : 0.006086089763870603
22	пр : 0.007286978353387832
23	еч : 0.0019731313935410564
24	ан : 0.006882146222644064
25	ия : 0.002265699151893696
26	аб : 0.0015478875587261736
27	он : 0.007395840775100443
28	да : 0.004388516375289591
29	ре : 0.007099871066069284
30	нк : 0.0007926545080949416
31	од : 0.006613392119041058
32	че : 0.004004095948616937
33	рн : 0.0013947997781928157
34	ог : 0.006300412656617304
35	ае : 0.0016057207202609977

$$R = 1 - ((H_{\text{left}} + H_{\text{right}})/2)/\log_2(32)$$

Cool Pink

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
авите_чел

Использованные буквы:

Порядок n-граммы:
5 символов
10 символов
15 символов
20 символов
25 символов
30 символов
35 символов
40 символов
45 символов
50 символов

Введенный символ:
Символ по счету:
Номер эксперимента: 51

Поле ввода символов:
Продолжить Другой

Неравенство для энтропии:
3,21536134718966< H < 3,68940070151689

Двоичная таблица угаданных символов:
01000000000000000000000000000000
00000010000000000000000000000000
00000000000001000000000000000000
01000000000000000000000000000000
00000000000000000100000000000000

Вероятности:
q[1] = 0,3
q[2] = 0,1
q[3] = 0,06
q[4] = 0,04
q[5] = 0,02
q[6] = 0
q[7] = 0,06
q[8] = 0
q[9] = 0
q[10] = 0
q[11] = 0
q[12] = 0
q[13] = 0,04
q[14] = 0,02
q[15] = 0,02
q[16] = 0,04
q[17] = 0,04
q[18] = 0,08
q[19] = 0,02
q[20] = 0
q[21] = 0
q[22] = 0,02
q[23] = 0
q[24] = 0
q[25] = 0,02
q[26] = 0,02
q[27] = 0,02
q[28] = 0,02
q[29] = 0
q[30] = 0
q[31] = 0,04
q[32] = 0,02

Строка состояния:

R= 0.30952380

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
икакого_значения_но

Использованные буквы:

Порядок n-граммы:
5 символов
10 символов
15 символов
20 символов
25 символов
30 символов
35 символов
40 символов
45 символов
50 символов

Введенный символ:
Символ по счету:
Номер эксперимента: 51

Поле ввода символов:
Продолжить Другой

Неравенство для энтропии:
2,45204448897377< H < 3,12689006271891

Двоичная таблица угаданных символов:
10000000000000000000000000000000
00000000000000001000000000000000
00000000000001000000000000000000
00000010000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000

Вероятности:
q[1] = 0,42
q[2] = 0,1
q[3] = 0,08
q[4] = 0,02
q[5] = 0
q[6] = 0,04
q[7] = 0,08
q[8] = 0
q[9] = 0,02
q[10] = 0
q[11] = 0
q[12] = 0,02
q[13] = 0,02
q[14] = 0
q[15] = 0,02
q[16] = 0
q[17] = 0,04
q[18] = 0
q[19] = 0
q[20] = 0
q[21] = 0
q[22] = 0
q[23] = 0
q[24] = 0,02
q[25] = 0,02
q[26] = 0,02
q[27] = 0,02
q[28] = 0,02
q[29] = 0,04
q[30] = 0
q[31] = 0
q[32] = 0

Строка состояния:

R = 0,442106544830732

[illegible]

$$R = 0,445720085360564$$

Висновки: засвоїв поняття ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчив та порівняв різні моделі джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набув практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела. Після аналізу тексту визначив що найчастіші у використанні букви рос. алфавіту «о», «е», «а».